

Konferenca Odkrivajmo moč narave

**SOUSTVARJANJE ZELENIH SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA RAZVOJ
ZELENIH KOMPETENC**

28. NOVEMBER 2025

100
LET LJUDSKIH UNIVERZ

Konferenca Odkrivajmo moč narave
**SOUSTVARJANJE ZELENIH
SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA
RAZVOJ ZELENIH KOMPETENC**

NARAVA KOT VSEŽIVLJENJSKA UČILNICA

Viki Ivanuša
LJUDSKA UNIVERZA ORMOŽ

viki.ivanusa@lu-ormoz.si

NAŠE DELO DEFINIRA OKOLJE, V KATEREM ŽIVIMO

ZA PRIHODNOST PODEŽELJA

razvoj aktivnosti izobraževanja o okolju in hrani na kmetiji

ZDRAVO OKOLJE ZA ZDRAVO MLADINO

PODNEBNA KARAVANA ŠTUDIJSKIH KROŽKOV 2022

ERASMUS + PROJEKTI

**BEE
GREEN**

GO GREEN

SIGA

SENIORJI V ZELENI AKCIJI

AGRIKULTURA 1-5

Konferenca Odkrivajmo moč narave
**SOUSTVARJANJE ZELENIH
SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA
RAZVOJ ZELENIH KOMPETENC**

**VKLJUČEVANJE ZELENIH KOMPETENC
V ŠTUDIJSKI KROŽEK IN UČENJE V
SKUPNOSTI**

Alenka Kučan

LJUDSKA UNIVERZA MURSKA SOBOTA

alenka.kucan@lums.s

Študijski krožek Lipovci je začel delovati februarja 2016 z namenom

- vključevanja moških v vseživljenjsko učenje in delovanje skupnosti,
- ohranjanja tradicionalnih znanj na področju pletarstva in spodbujanja rabe naravnih materialov,
- ohranjanje glavate vrbe in njenega habitata.

Ustvarili smo prostor za učenje, druženje, razpravljanje o aktualnih temah ter izmenjavo mnenj in idej za razvoj in delovanje skupnosti. V skupini se je razvila posebna dinamika in praksa učenja (socialni učinek).

Krožek je na predlog Občine Beltinci in Krajevne skupnosti Lipovci, za preseganje stereotipov o moških v izobraževanju odraslih ter skupni prispevek k ohranjanju kulturne dediščine in kulturne krajine, dobil priznanje Andragoškega centra Slovenije 2018 za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja.

NAŠ KROŽEK ŽE SKORAJ 10 LET BOGATI POSAMEZNIKE, SKUPNOST IN DRUŽBO

Naučili smo se
obrti - od
pridelave in
priprave šib pa do
izdelave končnega
izdelka.

Vse potrebno za naše delo najdemo v naravi, v domačih delavnicah in med odpadnimi predmeti. In potem tuhtamo, sestavljamo, preizkušamo in na koncu uspemo!

Naučili smo se predstaviti izdelke z digitalno fotografijo in pripraviti razstavo - razstava z naslovom Preplet tradicije in sodobnosti v kleti Društva Gaj v Filovcih.

Na sejmih in ob podobnih priložnostih spodbujamo vseživljenjsko učenje, trajnostni turizem in promocijo domačega kraja (Markovo senje, Parada učenja, drugi dogodki v okviru TVU, sodelovanje na DEKD).

Tudi letos smo sodelovali v TVU - na krajevni otvoritvi TVU v Murski soboti in nacionalnem dogodku ob 30-letnici TVU v Ljubljani.

Prenašamo znanja in smo mentorji “učencem” na učnih delavnicah v okviru krožka.

Skrbimo za medgeneracijski prenos znanja (predstavitve in učenje mladih v osnovni šoli, na Ljudski univerzi, v vrtcu).

Znanje ohranjamo in delimo – priročnik za pletenje košare “Pletemo prihodnost”, filmček “Pametnice”.

PODNEBNI CILJI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Dodatno vključene vsebine za prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb, predvsem s področij ohranjanje vodnih virov in habitatov, samooskrbe in obvladovanja invazivnih tujerodnih vrst.

»UK OB VUČJI JAMI - UČENJE IN KULTURA Z ROKO V ROKI«

Zadovoljni smo, ko se po učenju in delu družimo, pogovarjamo, izmenjujemo znanja in snujemo nove aktivnosti.

Mi kot izobraževalci in krožkarji kot prenašalci znanj se zavedamo, da smo odgovorni za prepoznavanje in spoštovanje vrednot trajnosti. Naša priložnost in naloga je, da ozaveščamo in povezujemo. Če z ustreznim znanjem in zelenimi kompetencami opremimo učeče se posameznike, bomo delovali tudi širše, saj ti posamezniki gradijo družine, skupnosti in družbo.

Konferenca Odkrivajmo moč narave
**SOUSTVARJANJE ZELENIH
SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA
RAZVOJ ZELENIH KOMPETENC**

**DNEVI ZELIŠČARSTVA V BELI KRAJINI -
od zelišča do znanja, od skupnosti
do trajnosti**

Irena Bohte

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO ČRNOMELJ

irena.bohte@zik-crnomelj.si

VIZIJA

ZIK Črnomelj v okolju odločilno vpliva na krepitev **trajnostnega razvoja**, digitalnih in drugih zmožnosti ter medgeneracijskega povezovanja na področju izobraževanja odraslih in kulture.

ZAKAJ ZELIŠČA?

Pomembnost narave in lokalnega okolja

- **ZELIŠČAR**
- **EKOLOŠKI KMETOVALEC**
- **PREDELOVALEC SADJA**
- **PONUĐNIK**

Povezovanje znanja in razvoj zeliščarstva.

ZIKOSAD - LJUDSKA UNIVERZA ČRNOMELJ

zeliščni, cvetlični in sadni vrt

- zeliščarske delavnice,
- predavanja o samooskrbi,
- ozaveščanje lokalnega okolja

DNEVI ZELIŠČARSTVA V BELI KRAJINI

Skupnost - povezovanje lokalnega okolja

- različne ciljne skupine
- vsebinsko povezovanje zeliščarstva, sadjarstva, čebelarstva, gobarstva
- sodelovanje z društvi, javnimi zavodi, kmetijami, podjetniki, občinami, ...

Lokalna proizvodnja, izmenjava semen in sadik, uporabna znanja, spodbujanje samooskrbe, povezovanje v okolju

DNEVI ZELIŠČARSTVA V BELI KRAJINI Z VIDIKA **TRAJNOSTI IN RAZVOJA**

- ohranjanje narave
- lokalna proizvodnja, sodelovanje z lokalnimi kmetijami, zeliščnimi vrtovi
- spodbujanje samooskrbnosti v okolju
- znanje, ki se prenaša med generacijami
- potencial za turizem in povezovanje z izobraževanjem

ZELIŠČA - ZNANJE - SKUPNOST - TRAJNOST

Vsak izmed nas lahko prispeva - kot udeleženec, izobraževalec, pridelovalec, obiskovalec, kot skupnost.

Konferenca Odkrivajmo moč narave
**SOUSTVARJANJE ZELENIH
SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA
RAZVOJ ZELENIH KOMPETENC**

MEDGENERACIJSKA MODNA REVIJA

Eva Mermolja

**DIREKTORICA LJUDSKE
UNIVERZE AJDOVŠČINA**

eva.mermolja@lu-ajdovscina.si

LJUDSKA
UNIVERZA
AJDOVŠČINA

28. NOVEMBER 2025

100
LET LJUDSKIH UNIVERZ

MEDGENERACIJSKA MODNA REVIJA “OD ODMARE DO MODNE PISTE”

Namen dogodka:

- spodbujanje medgeneracijskega povezovanja,
- sodelovanje različnih organizacij,
- ozaveščanje o trajnostni rabi tekstila.

MODNA REVIJA KOT DRUŽBENO ODGOVOREN IN USTVARJALEN PROJEKT

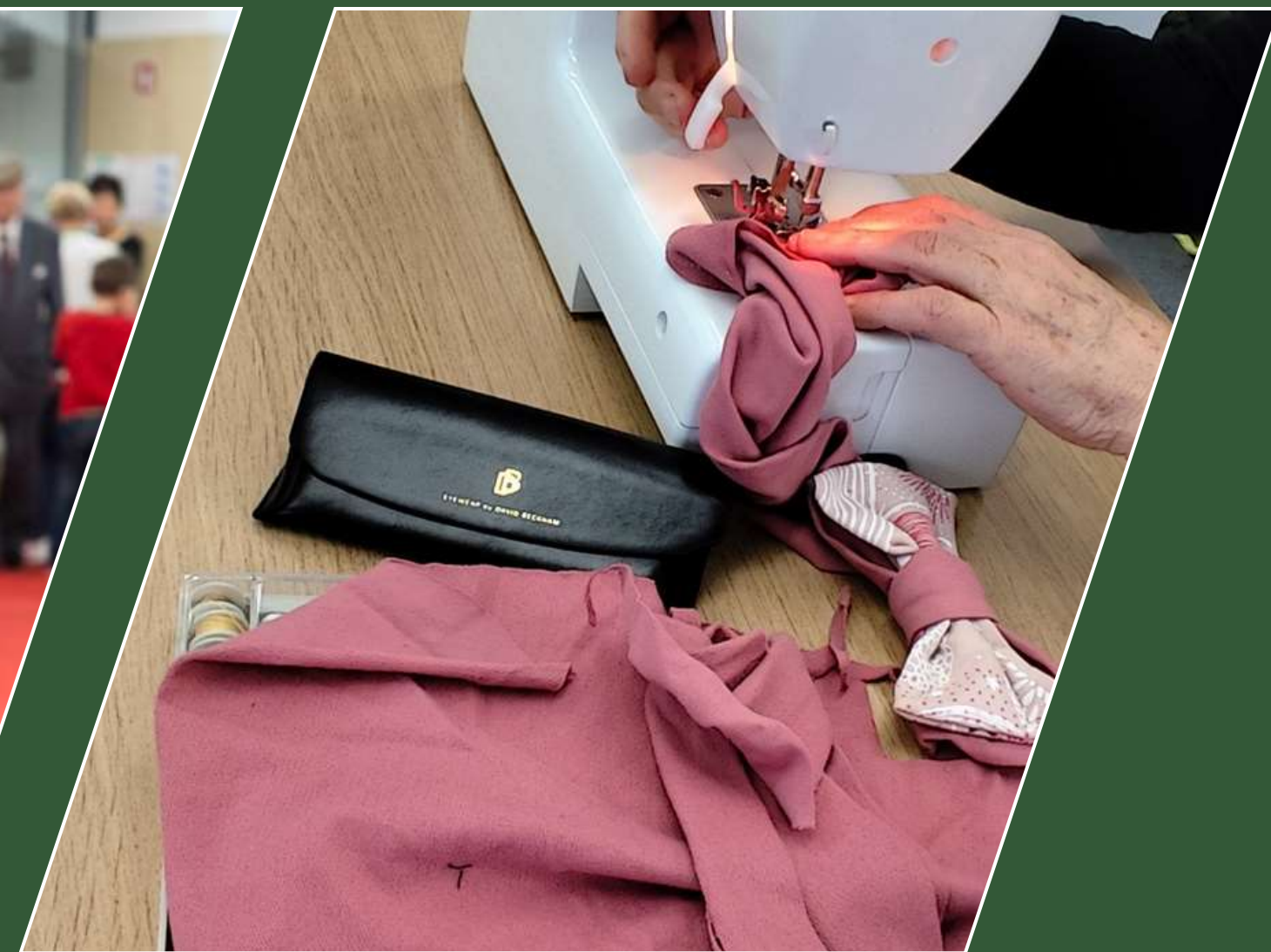

MODNA REVIJA KOT PRILOŽNOST ZA SODELOVANJE RAZLIČNIH ORGANIZACIJ IN POSAMEZNIKOV

OZAVEŠČANJE O TRAJNOSTNI RABI OBLAČIL

MODNA REVIJA “OD ODMARE DO MODNE PISTE” SE JE IZVAJALA V SKLOPU PROJEKTA VEČGENERACIJSKI CENTER GORIŠKE-VGC GORIŠKE.

Projekt sofinancira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in Evropski socialni sklad plus iz Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027, cilja politike 4 »Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic«, prednostne naloge 7 »Dolgotrajna oskrba in zdravje ter socialna vključenost«, specifičnega cilja ESO4.12 »Spodbujanje socialnega vključevanja oseb, izpostavljenih tveganju revščine ali socialni izključenosti, vključno z najbolj ogroženimi osebami in otroki«.

**Sofinancira
Evropska unija**

Konferenca Odkrivajmo moč narave
**SOUSTVARJANJE ZELENIH
SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA
RAZVOJ ZELENIH KOMPETENC**

PLANET B NE OBSTAJA

Maja Marija Sadar

LJUDSKA UNIVERZA RAVNE NA KOROŠKEM - LURA

maja.sadar@lura.si

PLANET B NE OBSTAJA – OHRANIMO MEŽIŠKO DOLINO ZA NASLEDNJE RODOVE

Sofinancira
Evropska unija

SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

I FEEL
SLOVENIA

S projektom želimo prebivalce občin Mežiške doline spodbuditi k trajnostnemu načinu življenja, ki presega enkratne akcije in postane del vsakdana.

Dvig okoljske pismenosti in krepitev zavedanja, da dejanja vsakega posameznika oblikujejo trajnostno prihodnost Mežiške doline.

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

- ozaveščanje
- izobraževanje
- delavnice
- natečaji
- stojnice
- povezovanje

OZAVEŠČANJE

IZOBRAŽEVANJE

DELAVNICE

DELAVNICE

POVEZOVANJE

Mreža posameznikov, ustanov, društev in podjetij, ki bodo nadaljevali s sodelovanjem tudi po zaključku projekta.

Mreža PLANET

Konferenca Odkrivajmo moč narave

**SOUSTVARJANJE ZELENIH
SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA
RAZVOJ ZELENIH KOMPETENC**

**SPODBUJANJE TRAJNOSTNOSTI V
ZAVODIH ZA PRESTAJANJE KAZNI
ZAPORA**

Dragica Glazar

CENE ŠTUPAR - CILJ

dragica.glazar@cene-stupar.si

CENE ŠTUPAR - CILJ

kot ena največjih organizacij za izobraževanje odraslih v Sloveniji, poleg formalnega izobraževanja, svojim udeležencem ponuja aktualne vsebine in nabor različnih programov za razvoj temeljnih kompetenc, krepitev podjetnosti, medkulturnega in medgeneracijskega sodelovanja ter spodbujanja trajnostnega razvoja.

ERASMUS+ K2 PROJEKT

“KREPITEV OSEBNE ODGOVORNOSTI V ZAPORNIŠKEM SISTEMU ZA TRAJNOST V DRUŽBI»

Programe izvajamo tudi v zavodih za prestajanje kazni zapora, kjer skozi svetovanje v IO in izobraževalne programe prispevamo k resocializaciji zaprtih oseb po prestani kazni.

Spodbujanje trajnostnosti v zaporski sistem v okviru svetovalnega dela in pri poučevanju kot odgovor na:

- potrebe okolja,
- regulativne zahteve,
- družbena pričakovanja.

Projekt sofinancira Evropska unija.

PARTNERSTVO

PARTNERJA

- Cene Štupar - CILJ - SLO
- Centar za izobrazbu - HR

OBE UPRAVI ZA ZAPORSKI SISTEM PROJEKT PODPRETA

- URSIKS - SLO
- Uprava za zatvorski sustav i probaciju - HR

CILJ

- Popis dobrih praks trajnostnosti pri delu z zaprtimi osebami iz dveh sosedskih držav
- Vzpostavitev multiplikatorjev za trajnostni razvoj v zaporskem sistemu
- Celovit program za trajnostni razvoj – za zaposlene in izobraževalce v zaporskem sistemu, ki spodbuja trajnostne prakse pri delu z zaprtimi osebami
- Pilotne izvedbe programa
- Knjižici in plakati za spodbujanje trajnostnih praks

USPOSABLJANJE MULTIPLIKATORJEV

Pridobitev certifikatov za posameznike in za organizaciji

USPOSABLJANJE MULTIPLIKATORJEV

Pridobitev certifikatov za posameznike in za organizaciji

POUDAREK NA PARTICIPATIVNIH
METODAH ZA SPODBUJANJE
TRAJNOSTNIH PRAKS PRI ZAPRTIH
OSEBAH

IZMENJAVA IZKUŠENJ O TRAJNOSTNIH
PRAKSAH MED ZAPOSLENIMI IN UČITELJI
IZ RAZLIČNIH ZAVODOV ZA
PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

PILOTNE IZVEDBE

Program usposabljanja za zaposlene in
učitelje v zaporskem sistemu

- Uvod v trajnostni razvoj
- Vpliv na spremembe
- V zdravem telesu zdrav duh in zdravo okolje
- Odpadki in reciklaža
- Sredstva za čiščenje in higiena
- Hrana in voda
- Energija

IZBOLJŠANJE KOMPETENC ZAPOSLENIH
IN UČITELJEV O TRAJNOSTNOSTI PRI
DELU Z ZAPRTIMI OSEBAMI

IZBOLJŠANJE KOMPETENC ZAPOSLENIH
IN UČITELJEV O KROŽNEM
GOSPODARSTVU

PILOTNE IZVEDBE

Katalog kompetenc za program usposabljanja

- Ekološka ozaveščenost
- Proaktivnost
- Etika in odgovornost
- Inovativnost
- Komunikacijske veščine
- Timsko delo
- Sposobnost prilagoditve na spremembe

DIGITALNI KNJIŽICI

 **Sofinancira
Evropska unija**

Razpis: KA2-1-2023
Ključna aktivnost 2 (KA2) – Sodelovanje med organizacijami in institucijami: mala partnerstva na področju izobraževanja odraslih
Številka projekta: 2023-1-SI01-KA210-ADU-000156306
Ime projekta: »Krepitev osebne odgovornosti v zaporniškem sistemu za trajnost v družbi«
Kratek naziv projekta: »First IN - then OUT«
Koordinator projekta: Cene Štupar – CIJL (SI)
Partner v projektu: Centar za izobrazbu (HR)
Pridruženi partner: Ministrstvo za pravosodje, URSIKS (SI)

KNJIŽICA DOBRIH NAVAD TRAJNOSTNIH PRAKS

 Cene Štupar

 REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuda, uprave i
digitalne transformacije

 **Financira
Evropska unija**

Razpis: KA2-1-2023
Ključna aktivnost 2 (KA2) – Sodelovanje med organizacijami in institucijami: mala partnerstva na področju izobraževanja odraslih
Številka projekta: 2023-1-SI01-KA210-ADU-000156306
Ime projekta: »Krepitev osebne odgovornosti v zaporniškem sistemu za trajnost v družbi«
Kratek naziv projekta: »First IN - then OUT«
Koordinator projekta: Cene Štupar – CIJL (SI)
Partner v projektu: Centar za izobrazbu (HR)
Pridruženi partner: Ministrstvo za pravosodje, URSIKS (SI)

KNJIŽICA DOBRIH NAVIKA

 Cene Štupar

 REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuda, uprave i
digitalne transformacije

DIGITALNI KNJIŽICI

"UKLJUČITE TEME I IZAZOVE ODRŽIVOSTI U SVAKODNEVNE AKTIVNOSTI!"

Potaknite zatvorenike na razmišljanje o održivim rješenjima svakodnevnih problema, poput smanjenja otpada ili uštede energije. Postavite im tjedne ili mjesečne izazove održivosti (npr. smanjenje upotrebe plastike, prikupljanje otpada za recikliranje) i nagradite njihov trud malim nagradama.

Uključivanje tema o održivosti potiče zatvorenike da razviju **kritičko mišljenje**, koje je korisno u svim aspektima života. Uključivanje u održive izazove **razvija osjećaj odgovornosti prema okolišu i zajednici**. Poticanjem pozitivnih navika one će samo postati dio svakodnevice zatvorenika, što dovodi do dugoročnih promjena u njihovom ponašanju i doprinosi održivoj kulturi.

"BUDITE PRIMJER VLASTITIM ODRŽIVIM PONAŠANJEM!"

Kao službenik zatvorskog sustava, imate važnu ulogu u promicanju održivog razmišljanja i ponašanja. Počnite unositi vlastite promjene u svoj svakodnevni život gdje god je to moguće, primjerice odvajajte otpad, smanjite potrošnju plastike, štedite vodu i energiju. Potaknite kolege da vas slijede u održivom ponašanju

Time unapređujete svoj životni prostor i pozitivno utječete na okoliš, a ujedno ste i inspiracija za druge, što dovodi do osobnog rasta i osobnog zadovoljstva.

"STVORITE ODRŽIVE PROSTORE!"

Potaknite službenike i zatvorenike te zajedno transformirajte prostor u kojem provodite sastanke, radionice i sl. u „zeleni prostoriju“, koristeći reciklirani papir, štedeći energiju (gašenjem uređaja) i potičući ponovnu upotrebu materijala. Potaknite projekte kao što je recikliranje papira ili stvaranje umjetnosti od otpadnih materijala.

Pretvaranjem prostorija u kojima svakodnevno radite u "zelene prostorije" naučit ćete održive prakse i vrijednosti koje će trajati cijeli život i pomoći u razvoju održivih navika. Uključivanje u projekte potiče suradnju i timski rad, čime se razvija osjećaj zajedničke odgovornosti za okoliš. Poticanjem kreativnosti u uređenju „zelenih prostorija“ razvija se inovativno razmišljanje i rješavanje problema.

ŠTEDNJA ENERGIJE PRI OSVJETLJENJU

Edukacija zatvorenika o korištenju prirodne svjetlosti tijekom dana i poticanje smanjenja upotrebe umjetnog osvjetljenja kada nije potrebno.

Poticati zatvorenike da otvore zavjese i koriste prirodnu svjetlost za čitanje i druge aktivnosti, što doprinosi smanjenju potrošnje energije. Uvesti "dane bez umjetnog osvjetljenja" tijekom kojih će zatvorenici imati obvezu koristiti isključivo prirodnu svjetlost. Na kraju dana, neka zapišu koliko su sati proveli u prirodnom svjetlu i kako je to utjecalo na njihovo raspoloženje.

DIGITALNI KNJIŽICI

UMETNOST DIHANJA - TEHNIKA 4-4-4 KOT POT DO NOTRANJEGA MIRU

Spodbujajmo zaprte osebe, da se naučijo preprostih tehnik sproščanja, kot so dihalne vaje, meditacija in joga, ki prispevajo k duševni stabilnosti in splošnemu počutju. Spodbujajmo redno prakso teh tehnik, saj lahko znatno zmanjšajo stres in tesnobo. Organizacija skupinskih srečanj za meditacijo in sproščanje omogoča zaprtim osebam, da se povežejo in si nudijo podporo v varnem okolju, kar krepi duševno zdravje in spodbuja pozitivno miselnost.

Pot do notranjega miru

Dihalna vaja **4-4-4** je preprosta tehnika, ki pomaga umiriti um, zmanjšati stres in izboljšati koncentracijo. Zaprta oseba lahko vajo izvaja kadarkoli in kjerkoli, saj ne zahteva posebnih pripomočkov.

BODIMO SEZONSKI LOKAL-PATRIOT!

Lokalno pridelana hrana je bolj sveža, povzroča manj izpustov toplogrednih plinov zaradi transporta in pomaga pri ohranjanju biotske raznolikosti našega lokalnega okolja. Lokalne pridelovalce lahko povabimo na kak dogodek za zaprte osebe in kjer lahko predstavijo pod kakšnim pogoji pridelujejo našo hrano. Lokalna hrana podpira tudi razvoj in sodelovanje deležnikov v okolju. Zaprtim osebam predstavimo znamke lokalnih in trajnostnih pridelovalcev.

Človeško telo v različnih delih leta potrebuje različne snovi v različnih količinah. Naš organizem je prilagojen lokalnemu okolju. Poslušajmo ga! Sezonska izbira hrane omogoča našemu telesu, da si zagotovi vse potrebne vitamine in minerale, v povezavi z letnimi časi.

Bodimo dober zgled in opozarjamo na izbiro lokalne in sezone hrane!

KAJ ŠE LAHKO STORIMO?

Spodbujanje "zero waste" pobud med zaprtimi osebami: Organizirajmo tedne brez odpadkov, kjer se zaporniki osredotočijo na ustvarjanje čim manj odpadkov. To jih spodbuja k premisleku o trajnostnem vedenju in zmanjšanju količine smeti.

Uporaba zbiralnikov deževnice: Predlagajmo zbiranje deževnice za uporabo na vrtovih ali za čiščenje. To bo zmanjšalo porabo pitne vode v zaporu in spodbudilo trajnostno ravnanje z naravnimi viri.

Kompostiranje: Biološke odpadke iz kuhinje lahko zbiramo in pretvorimo v kakovosten kompost. Z njim lahko obogatimo zaporski vrt, saj kompost predstavlja pomemben vir hranil za rastline.

DOLGOROČNI UČINKI

- SOCIALNI IN REHABILITACIJSKI UČINKI ZA ZAPRTE OSEBE
- EKONOMSKI UČINKI ZA ZAPORSKI SISTEM
- OKOLJSKI UČINKI

Konferenca Odkrivajmo moč narave
**SOUSTVARJANJE ZELENIH
SKUPNOSTI:
VPLIV LJUDSKIH UNIVERZ NA
RAZVOJ ZELENIH KOMPETENC**

PRIPOROČILA

Sanda Jerman
CENE ŠTUPAR - CILJ

MULTIPLIKATORKA

sanda.jerman@cene-stupar.si

Že več kot 60 let z vami